

POSTANOWIENIE

Dnia 3 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania W. S.

przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
i Administracji w Warszawie

o wysokość emerytury i renty inwalidzkiej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejwanym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 3 stycznia 2024 r.,

wniosku ubezpieczonego z dnia 20 listopada 2023 r. o wyłączenie sędziego

Sądu Najwyższego Roberta Stefanickiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie

sędziego Sądu Najwyższego Leszka Bieleckiego,

oddala wniosek.

[SOP]

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 20 listopada 2023 r. pełnomocnik ubezpieczonego W. S. wniósł o wyłączenie sędziego Leszka Bieleckiego wyznaczonego do rozpoznania sprawy w Sądzie Najwyższym o sygn. akt III USK 196/23, a ponadto w przypadku wylosowania do rozpoznania niniejszego wniosku sędziego Romualda Dalewskiego lub sędziego Roberta Stefanickiego lub sędzi Renaty Żywickiej lub sędziego Jarosława Sobutki o wyłączenie od rozpoznania tego wniosku wskazanych sędziów.

W dniu 7 grudnia 2023 r. do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Leszka Bieleckiego został wylosowany sędzia Robert Stefanicki, wobec którego ubezpieczony złożył alternatywny wniosek o wyłączenie.

W piśmie z dnia 20 listopada 2023 r. pełnomocnik ubezpieczonego powołał się w tym zakresie na art. 48 § 1 pkt. 1 k.p.c. i art. 49 § 1 k.p.c.

Ubezpieczony uzasadnia wniosek wątpliwościami dotyczącymi sposobu obsadzenia sądu oraz wpływu trybu powołania sędziego na indywidualną ocenę sędziego w perspektywie konkretyzowanych zarzutów w skardze kasacyjnej dotyczących naruszenia prawa międzynarodowego oraz przepisów Konstytucji RP. Ubezpieczony poddaje w wątpliwość zagwarantowanie zasady bezstronności i niezawisłości sędziowskiej przez sędziego Leszka Bieleckiego, w związku ze sposobem powołania tego sędziego z wniosku Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Ubezpieczony wskazuje na naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Sędzia Leszek Bielecki został nienależycie obsadzony zatem nie spełnia standardów bezstronności i niezawisłości, a więc sąd z jego udziałem jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (biorąc również pod uwagę: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt III PO 7/18, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. akt I KZP 2/22, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2022 r., sygn. akt II CSKP 556/22, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2022 r., sygn. akt PUB 2/22). Analogiczne zarzuty ubezpieczony kieruje w stosunku do sędziego Romualda Dalewskiego, sędziego Roberta Stefanickiego, sędzi Renaty Żywickiej, sędziego Jarosława Sobutki wnioskując o ich wyłączenie z rozpoznawania niniejszego wniosku o wyłączenie (wskazując w tym zakresie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2023 r., sygn. akt I USK 325/23, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt I PSK 21/22, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2022 r., sygn. akt III USK 544/21, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2023 r. sygn. akt I USK 326/22, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt I USK 326/22).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziów nie jest zasadny. Został wniesiony po zawiadomieniu o składzie Sądu Najwyższego wyznaczonym do rozpoznania skargi kasacyjnej (w istocie na etapie przedsądu), co uprawnia stwierdzenie, iż wnioskodawca nie wniósł o przeprowadzenie testu niezawisłości sędziego w trybie art. 29 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jako że wówczas wymagany jest wniosek spełniający wymagania określone w tej regulacji. Brak jest tego we wniosku.

Wniosek natomiast odwołuje się do szerokiego spektrum podstaw, które nie prowadzą do uwzględniania wniosku o wyłączenie sędziów.

Należy zauważyć, że z chwilą powołania sędziego Sądu Najwyższego jest niezawisły (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP). Ustrój i postępowanie przez Sądami określają ustawy (art. 176 ust. 2 Konstytucji RP). Oznacza to, że wyłączenie sędziego jest ściśle określone w ustawie, a zatem nie może być dowolne, co wyjaśniono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2023 r. (sygn. III USK 298/22).

Odwołanie się we wniosku do uchwały i orzeczeń Sądu Najwyższego, orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz przepisów prawa europejskiego nie zmienia oceny, że decyduje polska ustawa zgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgłoszony we wniosku problem nie jest nowy.

W tej materii wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r., poz. 1805, z późn. zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

2. Art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. -

Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3. Art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygania przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy (*ad maiori ad minus*). W okolicznościach niniejszej sprawy nieuprawnione jest zatem odwołać się do podstawy wyłączenia sędziego z art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 49 k.p.c.

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że: art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r., poz. 1460, z późn. zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Chodzi o to, że to właśnie polskie prawo w art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. określa, kiedy sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy (w związku z art. 176 ust. 2 Konstytucji

RP). Nie ma zatem prymatu umów międzynarodowych ani orzeczeń Sądów Europejskich, gdyż ustrój i postępowanie przed sądami polskimi to wyłączna kompetencja ustawodawcy (art. 176 ust. 2 Konstytucji RP).

Powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2020 r., Kpt 1/20).

W przypadku konfliktu w tym zakresie między prawem polskim a europejskim (orzeczenie TSUE albo ETPCz) dla sądu polskiego pierwszeństwo ma orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (zob. np.: wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2021 r., K 3/21, z dnia 24 listopada 2021 r., K 6/21, z dnia 10 marca 2022 r., K 7/21). Reguły te są wiążące dla wszystkich sędziów.

Potwierdza to ustawa o Sądzie Najwyższym, która stanowi, iż niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 3 i 4 ustawy). Inaczej ujmując orzeczenie sądu, także Sądu Najwyższego nie może być sprzeczne z ustawą (art. 87 § 1 Konstytucji RP).

Biorąc pod uwagę przytoczone argumenty uznać należy, że wniosek o wyłączenie sędziego w przedmiotowej sprawie nie znajduje uzasadnienia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[as]

